СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 99. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 22. травня 1943. No. 99. Jersey City, N. J., Sunday, May 22, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Іден Вдоволений з Вислідів Ґльобальної Війни

Антоні Іден, британський міністер заграничних справ, обговорював военне положення Аліянтів підчас нарад Консерватвиної Партії. Обмежився до останніх шість місяців ґльобальної війни, пригадавши ті моменти, коли ґен. Ґомель стояв над Нілем і грозив цілковитим знищенням британських сил в Середущому Сході. А тепер, казав він, той самий ворог викинений з Африки, втративши щонайменше 305,000 війська. У звязку з тим Іден змалював военне положення Аліянтів в такий оптимістичний спосіб як ніколи досі. Підкреслив, що Німеччина буде бомбардована тепер день за днем, ніч за ночію, година за годиною, аж поки не зістане розторощена.

СОЕДИНЕНІЄ ПРО ЗАКАРПАТТЯ

Не зважаючи на те, що „Соединеніє", найбільша запомогова католицька організація виходців з Закарпаття, є між тими, що організують москвофільський конґрес в Ню Йорку для акції прилучення Закарпаття до Совєтів в виді окремої закарпатської совєтської республики, Джан П. Секерак, предсідник „Соединенія" веде ще окрему акцію.

У своїй відозві до членів і відділів своєї організації він каже, що хоче скликати „Всеобщій конгрес карпаторусского проізхожденія граждан", де мав би бути вибраний „Уряд Освобожденія". Цей „Уряд" мав би дбати, щоби Закарпаття було зараз по війні обсаджене невтральним військом, та щоб „Підкарпатска Русь і карпаторусский нарід" були трактовані „як окремий нарід і окрема держава". Ось цей „Уряд" мав би ще подбати, щоби на мировій конференції не говорили за Закарпаття „інші держави чи платні агенти тих держав".

Виходить, що Секерак є проти чехів і мадярів, як теж і проти Совєтів. В тому самому числі „Вестніка", де подана відозва Секерака, пише ще якийсь анонімний автор про „будучність" Закарпаття, цитуючи, як на глум, Шевченка „в своїй хаті своя правда і сила і воля". В ній кажеться, що буде найкраще для Закарпаття, як воно „не буде під ніким", висуваючи такі ідіотизми: „Совєтський уряд насилу перехрестить його на українство... Головним українізатором (в Совєтах) був Бронштайн-Троцький... Правда, щоо того українського батька Бронштайна-Троцького вже нема. Його вбили як зрадника. Та остався його твір, Совєтська Україна". Ось так пояснюється, звідки взялася назва „Україна"; винайшов її Бронштайн-Троцький... Прямо годі вірити, щоби щось подібне можна було знайти в якійсь газеті в світі. То вже рекорд у глупоті.

ЗРАЗОК ПОЛЬСЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ

Читаємо в нюйорськім часописі „Нови Сьвят" про „Уклад населення Східньої Польщі" ось таке:

„Теж і українська людність почувалася до звязку з Польщею. Не зважаючи на народню українську пропаґанду, оплачувану перед війною Німеччиною, українські посли однодушно та в імени всіх українців голосували в соймі в 1936 році за побільшення видатків на народню оборону цілої Польщі як перед німцями, так і перед большевицькою Росією..."

Ось так пробує польська пропаґанда „доказувати", що український нарід є за Польщею, як і перехилювати українців на польський бік, бо додає, що „треба памятати, що в Польщі під окупацією існує український підпольний рух, що працює спільно з польським над тим, щоби вибороти свободу для спільної Батьківщини".

Не багато навели ми слів, а скільки в них нерозуму навіть з чисто пропаґандного польського становища! Бож кожна пропаґанда має на цілі щось осягнути. Та щож можна осягнути ось такою пропаґандою? Американців вона не переконає, бо на таке навіть не звертатимуть уваги. А українці тільки здвигнуть раменами.

В ЯПОНІЇ ХОТІЛИБ ГОДИТИСЬ

З відомостей, які доходять з Японії до Китаю, виходить, що японці не такі тепер певні, що їм вдасться виграти війну. Має існувати навіть комітет, що шукає способів, якби довести Японію до замирення з Злученими Державами. Головна причина того ця, що военні успіхи не принесли Японії ніякої пільги. Харчова ситуація далі дуже погана. А найбільше лякаються того, що то буде, як Аліянти зачнуть бомбардувати Японію так, як бомбардують тепер Німеччину.

Аліянтські Военні Успіхи на Всіх Фронтах

КЕРЕНСЬКИЙ ПРО МІЛЮКОВА І СЛУЖБУ РОСІЇ

На вечері, влаштованім в Ню Йорку клюбом „Горизонт" в память недавно помершого російського історика і політика П. Н. Мілюкова, говорив теж і А. Ф. Керенський, міністер - президент Тимчасового Уряду в Росії, як там вибухла революція. Він говорив про розпад царської Росії й ту ролю, яку відгравав тоді Мілюков. Казав, що політичних діячів не треба судити по помилках, а по їхніх намірах. Мілюков, казав він, змагав до влади і влади бажав — в противенстві до більшости російської інтелігенції, що ще не виробила в собі чуття відповідальности і волі до влади. Як би був вдався плян Мілюкова, казав Керенський, доля Росії й роля російських політичних іміґрантів булаб інша. Мілюков заступав в 1914 році, коли боровся з царатом, як і в 1941 році, коли був проти большевиків, одну і ту саму позицію: дораджував стриматись від усякої критики, мовчати, затиснути зуби і обєднувати всі сили для боротьби з зовнішнім ворогом. Хоч як критикував царат, був за те, щоби в Росії задержати монархію. Та вкінці переконався, що царат не дописує. На іміґрації став республиканцем і повірив, що й без царя і давньої правлячої кляси сам російський нарід поверне на історичні шляхи Росії. Він залишив росіянам такий заповіт: „Будьте на службі Росії, якаб вона не була, та хтоб нею не правив".

НА ЩО ТРЕБА КАЦАПАМ ГРОШЕЙ?

В москвофільській філядельфійській „Правді" з 18. травня пише відомий москвофіл В. П. Гладик про потребу фінансової піддержки „Союза Освобожденія Галицкой і Карпатсской Руси". Каже, що треба доконче видати англійською мовою, між іншим, щойно появившуся книжку „Борба за Русь", що описує, як „українізовано" Підкарпаську Русь згідно з плянами „батька" Августина Волошина, німців і приказу з Берліна перемінити її назву на „Карпатська Україна", та як Січовики мучили „карпаторусских патріотів". Каже, що ту книжку треба видати і розіслати конґресменам, писателям і журналістам та до всіх американських бібліотек. Ось та справа буде остаточно вирішена на „Общерусском Конґресі" в Ню Йорку, що має відбутись 21-го червня.

Американські бомбери, атакуючи летунські поля в Сицилії й Сардинії, знищили в повітряних боях 28 ворожих літаків, а 44 на летовищах, разом 72. На острові Атту рештки японських сил уже так якби попали в американську засідку. Знову британські летуни бомбардували Берлін уже четвертий раз на протязі тижня, при чому проголошено, що досі було 65 налетів на німецьку столицю. Совєтське звідомлення доносить про відбитий наступ 12,000 націстів на Кубані.

ЗГИНУВ НАЙВИЩИЙ КОМАНДАНТ ЯПОНСЬКОЇ ФЛЬОТИ

Японське радіо подало вістку, що князь Ямамото, начальний комадант усеї японської военної фльоти, згинув у квітні підчас боєвого лету над південним Пацифіком.

Ямамото відомий широко в Америці зо своєї перехвалки, що на випадок війни з Америкою він не тільки захопить усі американські посілости на Пацифіку, але й подиктує мир зо своєї кватири в Білому Домі в Вашинґтоні.

КОЖНИЙ Є „РОСІЯНИНОМ"...

Кацапський „Свет" не може ніяк стерпіти української назви, а теж і того, що український нарід говорить про „москалів", та що за ним іде і українська преса, теж вживаючи цього терміну. Пише таке: „На русской землі нема ні „россіянской" ні „москальской" національности. „Россіяниом" рахується кожна людина, котра родилася або приняла россійське громадянство". Часопис стоїть при тому, що „москалями" чи „москвичами" можна називати тільки тих, що родилися у Москві.

От ще один неук більше, що не знає російської історії, а як знає, то хіба свідомо її перекручує, що дуже можливе.

ДЕЙВИС МАВ ДОВГУ РОЗМОВУ З СТАЛІНОМ

Джозеф Е. Дейвис, особистий висланник президента Рузвелта до Сталіна, мав побачення з Сталіном, а вручивши йому листа від президента мав з ним довшу розмову, що тривала кілька годин. Пресовим представникам Дейвис заявив тільки те, що він переконаний, що так, як є певним, що по дні наступає ніч, так є певним і те, що Німеччина мусить програти. Він теж похвалив совєтський „чудовий опір гунам".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ЧОРЧИЛЕВА ПРОМОВА

Ораторська промова, що її виголосив британський премієр Чорчил безпосередно до американського конгресу, а за посередництвом радія й до всего світу, була передовсім одним довгим арґументом за ведення тотальної війни.

Кожний уступ цеї промови виходив зо заложення, що всякий удар по котромунебудь з Аліянтів це удар по всіх Аліянтах, а кожна вигра котрогонебудь з них це вигра цілої сторони. Між стрічками його заклику бити наперед по Німеччині, а доперва відтак по Японії, його заклику дати негайну допомогу Китаєви, або його заклику облекшити тягар, що його поносить російська армія, тягнулася червоною ниткою ця думка, що всі ті відорвані територіяльно фронти й кампанії, це всеж таки частини одної війни, яку треба розглядати як цілість.

Виходячи з того заложення, Чорчил закликав американців вкладати в війну всі сили й засоби, піддержувати Аліянтів по всему світі й воювати до того часу, поки німецький і італійський народи не покинуть або не знищать тих потворних тираній, які вони висиділи чи виростили у своїм нутрі.

Знаємо, що нацисти й фашисти люблять говорити, що парляментарні демократії нездібні вести війни в справний спосіб. Чорчил мимоходом закликав американців і всіх Аліянтів повести тотальну війну всіми засобами й так завдати брехню цій балачці, що її так радо поширяли Мусоліні й „капраль Гітлер".

УКРАЇНЦІ В ПЕРШУ ЧЕРГУ: ЗА УКРАЇНУ

ОНА подає з Лондону, що польська пропаґанда вживає в Анґлії різних анґлійських визначних людей на те, щоби при їхній допомозі продовжати акцію, щоб Анґлія, а властиво Аліянти, згодились на прилучення по війні західно-українських земель до Польщі. До таких анґлійців, що ось так помагають польській пропаґанді, зараховано, між іншим, анґлійського посла, майора Ґ. Ллойда, що забрав голос про цю справу в лондонськім тижневику „Фрі Юроп".

З того, що він пише, відразу пізнати, звідки має він інформації про українців і Україну. Очевидно, що в тому випадку з польських джерел, хоч могли вони походити цілком добре і з російських, чи там совєтських, згл. комуністичних. Бож всі вони однакові, коли іде про нищення самостійницьких змагань українського народу, коли іде проти тих українців, що хотілиб бачити українські землі злучені, а український нарід обєднаний в українській, демократичній, самостійній державі.

Отже той анґлійський посол, як подає ОНА, дорікає, що „українці ще не заявились ні за Польщею, ні за Росією". А це, каже він, тому, що „українці вперто грали на німецьку і націстську дутку".

Значить, що якщо хтось з українців не є за те, щоб Україна була знову покраяна на дві, чотири, чи більше частей, то він уже — нацiст. Значить, як хто з українців не хоче, щоби Україна була втілена в Польщу — то він націст, то він грає „в німецьку дутку".

Можнаб тепер спитати: А в чию дутку грає той, що ось так відноситься до українців і до української прави? Хіба не в дутку демократії! Хіба не іде з Чотирома Свободами і принципами Атлянтійського Чартеру! Бо де є якийсь український голос, що був би проти Польщі чи Росії? Де є ті українці, що не бажалиб волі й щастя російському народови чи польському? Де є ті, що не хотілиб бачити ті народи самостійними на своїх землях і добрими та мирними сусідами українського народу? Чи український нарід, якого є стільки, що анґлійців в Анґлії, французів у Франції, чи італійців в Італії, не має права жити таким самим життям, як згадані народи?

Певно, що анґлійський посол падає тут жертвою польської й російської проти-української й проти-демократичної пропаґанди. Але це його не виправдує у таких важких часах як теперішні. До розуміння української справи не так треба великих і широких відомостей як визнання певних демократичних принципів і відваги ось ті принципи здійснювати — в імя справедливости, а як ні, то вже ради замирення світа, а Европи зокрема, бо інакше наступить нова світова різанина.

Українська справа є міжнародною справою без огляду на те, чи сам український нарід як такий заважує на міжнародній арені, чи там він має своїх заступників і оборонців, чи ні. Захланні сусіди України робили, роблять і робитимуть з землі українського народу джерело міжнародніх конфліктів. А одинокий вихід з цього такий, щоби раз уже відібрати тим сусідам надію на теперішню чи будучу грабіж українських земель. Значить: признати в міжнародному світі право до господарювання тими землями українському народови.

Ось так розуміють українську справу українські люди.

І як можна не брати тут під увагу природного змагання українського народу до волі й визволення. Цеж є щось таке природне, що не може викликувати здивовання в ніякої людини і в ніякого народу, якщо тільки хто розуміє і відчуває, що це таке рідна земля, рідна мова, рідна традиція. А український нарід не різниться щодо цього в нічому від ніякого іншого народу — анґлійського, французького, голяндського, норвезького, шведського, чи якого іншого.